Қазақстан Республикасы Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігінің Солтүстік Қазақстан облысы бойынша департменті» РММ

ТМККККК шеңберінде және МӘМС жүйесінде пренаталдық скрининг қызметінің тауар нарығына кіру тосқауылдарын анықтау бойынша кедергілер Кеңесінің № 6 отырыс
ХАТТАМАСЫ

2024 жылғы 21 маусым Петропавл қаласы
Сағат 10.00-де

ТОСҚАУЫЛДАР БОЙЫНША КЕҢЕС ҚҰРАМЫ:

Иванов О.А. – Кеңес төрағасы, Хамзин М.В. – Кеңес төрағасының орынбасары, Жаркова О.В., Ухов А.Н., Харбедия О.О., Рахимов Б.К., Мендеев Р.З., Бухонин И.В., Казанцев А.В., Абиев Е.А.

КҮН ТӘРТІБІ:

Тегін медициналық көмек көрсетудің кепілдік көлемі *(бұдан әрі – ТМККККК)* **шеңберінде және Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру** *(бұдан әрі – МӘМС)* **жүйесінде пренаталдық скрининг қызметінің тауар нарығына кіру тосқауылдарын анықтау**

Сондай-ақ қатысқандар:

1.«Солтүстік Қазақстаның әкімдігінің Денсаулық сақтауның басқармасы» КММ басшының орынбасары - *Нуржан Миржанович Таганиязов;*

2. КДЛ «Олимп» Петропавл («Мырза Хан» ЖШС) директоры- *Айжан Бирлестиковна Бимаканова*

3. КДЛ «Олимп» Петропавл («Мырза Хан» ЖШС) коммерциялық директоры *Ельмира Балтабаевна Сарсенбаева*;

4. «Облыстық перинаталдық орталық» ШЖҚ КМК бас дәрігері - *Елена Станиславовна Калюжная;*

5.«Облыстық перинаталдық орталық» ШЖҚ КМК цитогенетик - *Хомякова Елена Петровна.*

6. «Қазақстан Медициналық лабораториялар ассоциациясы» ЗТҚ заңгері – *Ибраева Нургуль Ильяшевна.*

КҮН ТӘРТІБІНІҢ МӘСЕЛЕСІ БОЙЫНША:

Кеңес төрағасының міндетін атқарушы А.А. Алиппаев күн тәртібіндегі мәселені баяндай отырып, департамент жанындағы кедергілер жөніндегі кеңестің отырысын ашты.

Талдау нәтижелері туралы терген-тексерулер бөлімінің басшысы А.Е.Рахимов сөз сөйледі.

Бұрын, 2023 жылғы 22 қарашадағы хаттамаға сәйкес: 2022 жылғы 19 сәуірде *(20.04.2022ж. кіріс № ЗТ-2022-01604897)* Департаментке «Қазақстан Медициналық лаборатория ассоциациясы» ЗТО-ның ТМККК шеңберінде және МӘМС жүйесінде перинаталдық скрининг қызметін көрсетуге қатысты өтініші түсті.

ТМККК шеңберінде және МӘМС жүйесінде перинаталдық скрининг қызметін «Облыстық перинаталдық орталығы» ШЖҚ КМК, сондай-ақ бірлескен орындаушы ретінде «Лабораторлық диагностика» кіші түрі бойынша медициналық қызметке лицензиясы бар жеке компаниялар ұсынады.

Департамент Солтүстік Қазақстан облысының шекарасында ТМККК шеңберінде және МӘМС жүйесінде перинаталдық скрининг қызметін көрсету тауар нарығының бәсекелестік жай-күйіне талдау және бағалау жүргізді.

Талдау жүргізу қорытындысы бойынша «№ 1 Қалалық емхана» ШЖҚ КМК, «№2 Қалалық емхана» ШЖҚ КМК, «№3 Қалалық емхана» ШЖҚ КМК, «Қызылжар аудандық ауруханасы» ШЖҚ КМК, «Айыртау аудандық ауруханасы» ШЖҚ КМК, «Аққайың аудандық ауруханасы» ШЖҚ КМК, «Уәлихан аудандық ауруханасы» ШЖҚ КМК, «Ғабит Мүсірепов атындағы ауданның аудандық ауруханасы» ШЖҚ КМК, «Шал ақын ауданының аудандық ауруханасы» ШЖҚ КМК, «Тимирязв аудандық ауруханасы» ШЖҚ КМК, «Мамлют аудандық ауруханасы» ШЖҚ КМК, «Ақжар аудандық ауруханасы» ШЖҚ КМК, «Жамбыл аудандық ауруханасы» ШЖҚ КМК, «Явленка аудандық ауруханасы» ШЖҚ КМК, «Мағжан Жұмабаев ауданның аудандық ауруханасы» ШЖҚ КМК-і алғашқы медико-санитарлық көмек көрсету ұйымдары 03.08.2021ж. - 03.08.2022ж. кезеңінде 91,68% жүкті әйелдерді «Облыстық перинаталды орталығы» ШЖҚ КМК-ге перинаталдық скринингтен өтуге жолдаған.

Сондай-ақ, жүкті әйелдердің қандарын «Облыстық перинаталды орталығы» ШЖҚ КМК-ге ғана жолдай отырып, үстем жағдайға ие болып, нарық субъектілерін әділ бәсекелестік құқығынан, нарық негізінде нарық субъектілерінің тендігінен айырады.

Жоғарыда аталған ПСМП ұйымдарына Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексінің 174-бабы 10) тармақшасы бойынша Қазақстан Республикасының бәсекелестікті қорғау саласындағы заңнамасын бұзушылық белгілерінің болуы туралы хабарламалар жолданды.

Алайда, А.Б. Бимақановаңың ақпараты на сәйкес жоғарыда аталған тоскауыл бар екендігі және зерттеу бойынша жағдай сол қалпында қалды,

жүкті әйелдердің көбі перинаталдық скринингтен өту үшін «Облыстық перинаталды орталығы» ШЖҚ КМК-ге жіберіледі.

Бұл ретте, КДЛ «Олимп» Петропавл («Мырза Хан» ЖШС) сондай-ақ «Лабораторлық диагнистика» кіші түрі бойынша медициналық қызметке лицензиясы бар болғандықтан, осы зерттеулерді жүргізе алады.

Өз кезегінде, Е.С. Калюжная атап өткендей, осы зерттеулерді жүргізетін ОПО мамандарында дәрігердің қажетті жоғары біліктілігі бар, мамандануден өтеді және 1 мен 2 үш айлық (триместр) скринингтік зерттеулер жүргізуге қажетті сертификаттары бар, сондай-ақ сараптамалық кластың ультра дыбыстық аппаратурада зерттеулер жүргізу, ұрықтың дамуында көптеген туа біткен кемістіктерді нақты диагностикалауды анықтайтын арнайы жабдықпен жабдықталған. Осыған орай, емханалар дәрігерлері мамандандырылған бөлімшеде арнайы сарапшыларда және пренаталды диагностика кабинетінде скрининг өтуді ұсынады.

2023 жылғы 22 қарашада өткен отырыстың қорытындысы бойынша қайталама отырыс өткізу және растайтын құжаттарды ұсыну және түпкілікті шешім қабылдау туралы шешім қабылданды.

Отырыс барысында Е.П. Хомякова жүкті әйелдерді пренаталдық және неонаталдық скринингті ұйымдастыру және өткізу тәртібі Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2010 жылғы 9 қыркүйектегі № 704 бұйрығымен бекітілген Скринингті ұйымдастыру ережесімен *(бұдан әрі – Қағида)* реттеледі. Қағидалардың 15-тармағына сәйкес, пренатальды скринингтің екінші деңгейін «Медициналық генетика», «ультра дыбыстық диагностика», «Лабораторлық диагностика» кіші түрлері бойынша медициналық қызметке лицензиясы бар акушерлік ұйымдар (перинаталдық орталықтар, перзентханалар, перзентханалар) және алғашқы медициналық-санитарлық көмек көрсетушілер жүзеге асырады. Пренатальды скринингке мыналар кіреді: 1-ші, 2-ші, 3-ші триместрлердің пренатальды ультрадыбыстық зерттеуі, 1-ші триместрдің пренаталдық аралас биохимиялық скринингі, генетикалық кеңес, сарапшы сыныптағы пренатальды ультрадыбыстық зерттеу, пренатальды инвазивті диагностика, ұрықтың консультативтік материалының молекулалық цитогенетикалық зерттеуі, сыртқы және ішкі бақылау сапасы.

А.Б. Бимақановаңың мәліметі бойынша Петропавл қаласындағы «Олимп» КДЛ *(«Мырза Хан» ЖШС)* зертханалық зерттеулер жүргізуге аккредитациялық сертификатына ие, сонымен қатар зерттеулер жүргізуге арналған арнайы жабдықтар бар, диагностика Медициналық көмек көрсетудің мемлекеттік қоры шеңберінде тариф бойынша жүргізіледі және сапалы диагностиканың шарттары орындалды: биоматериалды зертханаға жеткізу логистикасы, шығын материалдары, ыңғайлы мерзім мен сақтау нұсқалары. Тәуекел шамадан тыс болса, жүкті әйелдің тіркелген жеріндегі емдеуші акушерге талдау нәтижелері туралы хабарланады.

Е.П. Хомякованың айтуы бойынша 2017-2020 жылдар кезеңінде Перинаталдық орталықта жүктіліктің 1-ші триместрінде генетикалық скринингтен өтпей, жеке зертханаларда өткен әйелдерде Даун синдромы бар

балалардың туу фактілері бар. Себебі, жекеменшік зертханаларда білікті мамандар, дәрігер-генетиктер мен цитогенетиктер жоқ, атап айтқанда Ережелерді бұза отырып, жүкті әйелдерге медициналық-генетикалық көмек көрсетілмейді.

Алайда, А.Б. Бимақанова Даун синдромы бар балаларды дүниеге әкелген әйелдер Олимп балалар клиникалық ауруханасында пренатальды скринингтік зерттеулерден өткені туралы дәлелденген дәлелдер жоқ. Сондай-ақ Оң динамика да байқалады. 2023 жылдан бастап № 2 қалалық емхана жанындағы коммуналдық мемлекеттік қазыналық кәсіпорны Олимп клиникалық клиникалық ауруханасымен жүкті әйелдердің 1-ші триместрінің пренаталдық аралас биохимиялық скринингі және инвазивті диагностика бойынша бірлескен жұмысты бастады. Проблемалық мәселелер жоқ. Е.Сәрсенбаеваның айтуынша, кейбір медициналық ұйымдардың өкілдеріне жүкті әйелдерді Олимп КДЛ скринингтік тексерулеріне жібермеу туралы ауызша нұсқау берілген. Бірақ бұл құжаттармен расталмаған, сондықтан монополияға қарсы ден қою шараларын қабылдау мүмкін емес.

ТОСҚАУЫЛДЫҢ БОЛУЫ (БОЛМАУЫ) ТУРАЛЫ МӘЛІМЕТТЕР:

-

ШЕШІМ:

-

ЖҰМЫС ОРГАНЫ (КЕҢЕС ХАТШЫСЫ):

1. Кеңес отырысының хаттамасын дайындап, оны **2024 жылғы 25 маусымнан кешіктірмей** Кеңес төрағасына бекітуге ұсынсын.
2. Осы хаттама Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің нормативтік құқықтық актілерімен реттелетінін және ұқсас жағдай Қазақстанның барлық аймақтарында болуы мүмкіндігін ескере отырып, Қазақстан Республикасы Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігіне (орталық аппарат) жолдансын.

Кеңес төрағасының м.а. **А.А. Алиппаев**

Кеңес хатшысы **Д.Р.Шукенова**

РГУ «Департамент Агентства по защите и развитию конкуренции Республики Казахстан по Северо-Казахстанской области»

ПРОТОКОЛ № 6
заседания Совета по барьерам по определению барьеров входа на товарный рынок услуг пренатального скрининга в рамках ГОБМП и в системе ОСМС.

21 июня 2024 года, 10:00 г. Петропавловск

СОСТАВ СОВЕТА ПО БАРЬЕРАМ:

Иванов О.А. – Председатель Совета, Хамзин М.В. – заместитель Председателя Совета, Жаркова О.В., Ухов А.Н., Харбедия О.О., Рахимов Б.К., Мендеев Р.З., Тасболат М.А., Бухонин И.В., Казанцев А.В., Абиев Е.А.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

Определение барьеров входа на товарный рынок услуг пренатального скрининга в рамках Гарантированного объема бесплатной медицинской помощи *(далее – ГОБМП)* и в системе Обязательного социального медицинского страхования *(далее – ОСМС).*

ТАКЖЕ УЧАСТВОВАЛИ:

1. Заместитель руководителя КГУ «Управление здравоохранения акимата Северо-Казахстанской области» - *Таганиязов Нуржан Миржанович;*
2. Директор КДЛ «Олимп» Петропавловск *(ТОО «Мырза Хан»)* - *Бимаканова Айжан Бирлестиковна*
3. Коммерческий директор КДЛ «Олимп» Петропавловск (ТОО «Мырза Хан») *Сарсенбаева Ельмира Балтабаевна*;
4. Главный врач КГП на ПХВ «Областной перинатальный центр» - *Калюжная Елена Станиславовна;*
5. Цитогенетик КГП на ПХВ «Областной перинатальный центр» - *Хомякова Елена Петровна;*
6. Юрист ОЮЛ «Казахстанская Ассоциация Медицинских лабораторий» - *Ибраева Нургуль Ильяшевна.*

ПО ВОПРОСУ ПОВЕСТКИ ДНЯ:

И.о. Председателя Совета Алиппаев А.А. открыл заседание Совета по барьерам при Департаменте, доложив вопрос повестки дня.

С информацией о результатах анализа выступил руководитель отдела расследований Рахимов А.Е.

Ранее согласно протоколу от 22.11.2023 года: 19.04.2022 года № 2022/116 *(вх.ЗТ-2022-01604897 от 20.04.2022 года)* в Департамент поступало

обращение ОЮЛ «Казахстанская Ассоциация Медицинских лабораторий» касательно оказания услуг по пренатальному скринингу в рамках ГОБМП и системе ОСМС.

Услуги по пренатальному скринингу в рамках ГОБМП и системе ОСМС предоставляют КГП на ПХВ «Областной перинатальный центр», а также частные компании, имеющие лицензию на медицинскую деятельность по подвиду «Лабораторная диагностика», в качестве соисполнителя.

Департаментом проведен анализ и оценка состояния конкурентной среды товарного рынка оказания услуг по пренатальному скринингу в рамках ГОБМП и системе ОСМС в границах Северо-Казахстанской области.

По итогам проведения анализа установлено, что организации первичной медико-санитарной помощи *(далее – ПМСП)*: КГП на ПХВ «Городская поликлиника №1», КГП на ПХВ «Городская поликлиника №2», КГП на ПХВ «Городская поликлиника №3», КГП на ПХВ «Кызылжарская районная больница», КГП на ПХВ «Айыртауская районная больница», КГП на ПХВ «Аккайынская районная больница», КГП на ПХВ «Уалихановская районная больница», КГП на ПХВ «Районная больница района имени Габита Мусрепова», КГП на ПХВ «Районная больница района Шал акына», КГП на ПХВ «Тимирязевская районная больница», КГП на ПХВ «Мамлютская районная больница», КГП на ПХВ «Акжарская районная больница», КГП на ПХВ «Жамбылская районная больница», КГП на ПХВ «Явленская районная больница», КГП на ПХВ «Районная больница района Шал акына», КГП на ПХВ «Районная больница района Магжана Жумабаева», за период с 03.08.2021 года по 03.08.2022 года направили 91,68 % беременных пациентов на прохождение пренатального скрининга в КГП на ПХВ «Областной перинатальный центр».

Таким образом, занимая доминирующее положение, путем направления образцов крови беременных женщин исключительно в КГП на ПХВ «Областной перинатальный центр», организаци ПМСП лишают субъектов рынка права на добросовестную конкуренцию, равную состязательность субъектов рынка на рыночных основаниях.

В адрес вышеуказанных организаций ПСМП направлены уведомления о наличии в действиях (бездействии) признаков нарушения законодательства РК в области защиты конкуренции по подпункту 10) статьи 174 Предпринимательского кодекса Республики Казахстан.

По информации организаций ПСМП уведомления исполнены в полном объеме.

Однако, согласно данным Бимакановой А.Б., вышеуказанный барьер все же имеется и ситуация по проведению исследований остается на прежнем уровне, большая часть беременных пациенток направляется на прохождение пренатального скрининга в КГП на ПХВ «Областной перинатальный центр».

При этом, специалисты КДЛ «Олимп» Петропавловск (ТОО «Мырза Хан») также имеют лицензию на медицинскую деятельность по подвиду «Лабораторная диагностика», что позволяет проводить данные исследования.

В свою очередь, как отметила Калюжная Е.С., специалисты ОПЦ, проводящие данные исследования, имеют необходимую высокую квалификацию врача, проходят специализацию и имеют необходимые сертификаты на проведение скрининговых исследований 1 и 2 триместров, а также проведение исследования на ультразвуковой аппаратуре экспертного класса, а также снабжены специальным оборудованием, позволяющим с высокой точностью диагностировать многие врожденные пороки развития плода. В связи с чем, врачи поликлиник рекомендуют проходить скрининг именно у экспертов в специализированном отделении и кабинете пренатальной диагностики.

По итогам проведенного заседания 22 ноября 2023 года принято решение о проведении повторного заседания и предоставлении подтверждающих документов и принятия окончательного решения.

В ходе заседания, по информации Хомяковой Е.П. организация и порядок проведения пренатального и неонатального скрининга беременных регламентированы Правилами организации скрининга, утвержденными Приказом Министра здравоохранения РК от 09.09.2010 года № 704 (*далее-Правила*). Согласно пункту 15 Правил второй уровень пренатального скрининга проводят родовспомогательные организации (перинатальные центр, родильные дома, родильные отделения) и ПМСП при наличии лицензии на медицинскую деятельность по подвидам «Медицинская генетика», «Ультразвуковая диагностика» и «Лабораторная диагностика». В пренатальный скрининг входят: пренатальное ультразвуковое исследование 1,2, 3 триместров, пренатальный комбинированный биохимический скрининг 1 триместра, консультация генетика, пренатальное ультразвуковое исследование экспертного класса, пренатальная инвазивная диагностика, молекулярно-цитогенетическое исследование плодового материала, пренатальный консилиум, проведение внешнего и внутреннего контроля качества.

Согласно информации Бимакановой А.Б. КДЛ «Олимп» Петропавловск (ТОО «Мырза Хан») имеет аттестат аккредитации на проведение лабораторных исследований, а также имеется специальное оборудование для проведения исследований, диагностика проводится по тарификатору в рамках ГОБМП и ОСМС, условия для качественной диагностики соблюдаются: логистика по доставке биоматериала в лабораторию, расходные материалы, удобные сроки и возможность хранения. При завышенном риске о результатах исследований уведомляется лечащий врач-акушер по месту прикрепления беременной женщины.

По словам Хомяковой Е.П. за период с 2017 по 2020 годы имеются факты рождения детей с синдромом Дауна у женщин, которые не проходили генетический скрининг 1 триместра беременности в Перинатальном центре, а проходили его в частных лабораториях. Связано это с тем, что в частных лабораториях отсутствуют подготовленные специалисты, в частности врач-генетик, цитогенетик. т.е. в нарушение Правил медико-генетическая помощь беременным не оказывается.

Однако, по словам Бимакановой А.Б. доказанных фактов прохождения исследований по пренатальному скринингу именно в КДЛ «Олимп» женщинами, рожденными детей с синдромом Дауна, не имеется.

Также наблюдается положительная динамика. С 2023 года КГП на ПХВ «Городская поликлиника №2» начала совместную работу с КДЛ «Олимп» по пренатальному комбинированному биохимическому скринингу 1 триместра беременных женщин, проведению инвазивной диагностики. Проблемных моментов не имеется.

По информации Сарсенбаевой Э. некоторым представителям медицинских организаций дано устное указание не направлять беременных женщин для прохождения в скрининговых исследований в КДЛ Олимп. Однако, это документально не подтверждено, в связи с чем, принять меры антимонопольного реагирования не представляется возможным.

СВЕДЕНИЯ О НАЛИЧИИ (ОТСУТСТВИИ) БАРЬЕРА:

-

РЕШЕНИЕ:

-

РАБОЧЕМУ ОРГАНУ (СЕКРЕТАРЮ СОВЕТА):

1. Подготовить протокол настоящего заседания Совета и представить его на утверждение Председателю Совета **не позднее 25 июня 2024 года.**

2. Направить настоящий протокол в Агентство по защите и развитию конкуренции Республики Казахстан (центральный аппарат) ввиду того, что деятельность регламентируется НПА Министерства здравоохранения РК и аналогичная ситуация, вероятно, складывается во всех регионах Казахстана.

И.о. Председателя Совета **Алиппаев А.А.**

И.о. секретаря Совета **Шукенова Д.Р.**